

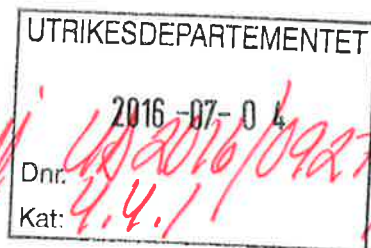
Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

105

Regeringen, Utrikesdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissvar

Vårt datum: 2016-06-27
Er referens: UD2016/09273/IU
Diarienumr.: SSM2016-2747
Dokumentnr.: SSM2016-2747-7
Handläggare: Tor Stenberg
Telefon: +46 8 799 4210

Strålsäkerhetsmyndighetens remissvar till regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ställer sig bakom de övergripande synsätten och målsättningarna som presenteras i förslaget till policyramverk.

SSM föreslår att skrivningar som refererar till "Sveriges utrikespolitik" i vissa fall utvecklas genom att tydligare peka på säkerhetspolitiken som en delmängd av utrikespolitiken. Detta med anledning av att allt fler internationella frågor och politikområden har en direkt eller indirekt koppling till svensk och europeisk säkerhetspolitik.

SSM föreslår att texten som behandlar konfliktförebyggande åtgärder förtydligas så att det tydligt framgår att även kampen mot spridning av massförstörelsesvapen och illegal handel (trafficking) av radioaktivt material ingår som en delmängd i detta arbete.

SSM kostaterar att Policyramverket bidrar till att förenkla arbetet med landstrategier och urvalsprocessen vad avser insatsområden, mottagarländer och enskilda projekt.

Bakgrund

SSM genomför för närvarande på uppdrag av regeringen och tidigare i samarbete med Sida ett biståndsprogram gentemot Ukraina, Moldavien, Vitryssland och Georgien, samt ett grannlandsamarbete (finansieras av Miljö- och energidepartementet och utgör inte bistånd i vanlig bemärkelse) gentemot Ryssland. Insatserna avser stöd till att motverka spridningen av material och teknologi som kan användas till framställningen av kärnvapen; exportkontroll; förbättrade system för säkerheten vid kärnkraftverk; stöd till myndigheters kontroll av kärntekniska anläggningar; stöd till de nationella systemen för att hindra smuggling av radioaktiva och nukleära material samt insatser som ska reducera utsläpp av radioaktivitet till omgivningen.

Verksamheten har bedrivits avseende olika stater i tidigare Sovjetunionen sedan 1992–1993, när Sovjetunionen kollapsade och de sovjetiska kontrollsystemen försvann och skulle ersättas med femton nya staters strukturer och lagar. Alla projekt på de nämnda områdena har som explicit eller implicit syfte att reducera radioaktiv strålning och utsläpp av radioaktiva ämnen som kan påverka miljön och människors hälsa.

SSM gör bedömningen att myndighetens nuvarande verksamhet bidrar till att uppfylla ett flertal av målen som beskrivs i policyramverket.

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: +46 8 799 40 00
Fax: +46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

Vad avser att bidra till målet *mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer*, så eftersträvar SSM att myndigheters och statliga institutioners verksamhet i mottagande land ska bli mer transparent och ge medborgaren trygghet i förhållande till statens verksamhet på det kärntekniska området.

- I Ukraina genomförs det till följd av SSM:s projekt offentliga utfrågningar för allmänheten i samband med projekt där gamla urangruvor från Sovjettiden återställs. I samband med att SSM genomförde ett projekt på regional nivå i Ukraina avseende radonsanering, så etablerades det lokalt och med krafter i civilsamhället skydd mot radon på mer än tusen skolor och daginstitutioner.
- I Georgien har SSM finansierat en utredning om landets historia på det kärntekniska området sedan 1945 och under perioden som sovjetisk republik. Detta har i sin tur lett till program på georgisk TV som skapat en bättre förståelse för landets utmaningar och ett bredare engagemang för de kärntekniska frågorna som finns kvar idag, t.ex. radioaktiva material som staten måste återta kontrollen över.
- I Ryssland har det statliga kärnkraftsbolaget, Rosatom, etablerat så kallade ”Public Councils”, där företrädare från den vetenskapliga sektorn, politiken och fristående organisationer (t.ex. Green Cross och andra miljöorganisationer) har insyn i och påverkan på verksamheten, vilket annars inte är vanligt inom den ryska statsapparaten. Det är den svenska dialogen mellan allmänhet och myndigheter som har utgjort förlaga för den förändring som pågår i Ryssland, detta som ett resultat av samarbetet mellan Rosatom och SSM.

En förbättrad *miljö* är som omnämnt en explicit och implicit målsättning i all verksamhet som SSM bedriver i mottagarländerna och skrivningarna under *miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart utnyttjande av naturresurser* är därför viktiga parametrar för SSM. Oavsett vilken verksamhet eller vilket projekt det gäller, så är syftet att begränsa eller förebygga belastningar från joniserande strålning på miljön.

- På Kolahalvön i Ryssland samarbetar SSM med andra länder och ryska myndigheter kring uppstädningen på gamla sovjetiska militärbaser, där det fortfarande finns stora mängder radioaktivt och nukleärt material. Insatserna avser både ett bedömningsarbete kring riskerna för kontamination av miljön (inte minst läckage till Barents hav) och praktiska åtgärder för att förflytta radioaktivt material och använt kärnbränsle till säkra förvaringsplatser. På ett liknande sätt är målsättningen att förebygga och reducera eventuella utsläpp av radioaktivitet inom andra områden, t.ex. genom system för miljöövervakning i Moldavien eller system som övervakar säkerheten på kärnkraftverk i Sveriges närområde i Ryssland. I alla länder som SSM samarbetar med lägger vi stor vikt på att bidra till en förbättrad lagstiftning och starkare statliga institutioner på miljöområdet.

Målen som rör *fredliga och inkluderande samhällen* stämmer väl SSM:s verksamhet. SSM:s insatser är förebyggande vad avser den konfliktpotential som ligger i spridning av kärnvapen och material för dessa ändamål. Även i en mindre skala är verksamheten konfliktämpanande då smuggling av radioaktiva och nukleära material kan leda till olika former av våldsanvändning.

SSM vill påpeka att skrivningarna kan stärkas genom att också ”spridning av massförstörelsesvapen och illegal handel (trafficking)” omnämns t.ex. i samband med skrivningarna på sidan 22 om ”radikalisering, terrorism, organiserad brottslighet” etc. SSM har lång erfarenhet av att arbeta med bekämpning av smuggling av radioaktiva och nukleära

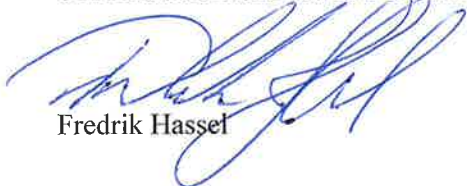
material i f.d. Sovjetstater och särskilt i Svartahavsregionen. Problemen är särskilt stora i Kaukasusregionen, vilket har samband med konflikterna i Mellanöstern. Problemkomplexet är stort och organiserad kriminalitet står ofta bakom trafficking med människor och droger ena dagen och smuggling av radioaktiva material andra dagen.

- Sommaren 2002 uppstod en mindre kris mellan två stater i Centralasien när en transport med radioaktivt material upptäcktes nära gränsen. Liknande händelser har varit under uppsegling mellan andra länder i Centralasien och i Kaukasus. Konflikterna kring Abchazien och Sydossetien, samt i Transnistrien i Moldavien skapar utrymme för organiserad kriminalitet som även inkluderar smuggling av radioaktiva och nukleära material. Med de civila och tekniska insatser som SSM deltar i, så reduceras konfliktpotentialen. Detta bidrar till större mänsklig trygghet och säkerhet även om mycket annat krävs för att lösa konflikterna och tillförsäkra en ekonomisk utveckling som kan bli hållbar.

SSM:s verksamhet har också relevans för andra målsättningar i policyramverket. Ett flertal projekt avser etableringen av beredskapsorganisationer i enskilda länder. Det bedrivs också utbildningsverksamhet på universitet i Ryssland avseende nukleär icke-spridning, nedrustning och andra konfliktförebyggande åtgärder. I alla projektverksamhet understryker SSM behovet av jämställdhet bland de olika parterna. Det kan tilläggas att SSM ofta förordar att det utses kvinnliga projektledare i mottagande organisationer och länder inte minst med anledning av att detta bidrar till effektiviteten.

I detta ärende har stf. generaldirektören Fredrik Hassel beslutat. Projektledaren Tor Stenberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sekretariatschefen Lars van Dassen och chefsjuristen Ulf Yngvesson deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Fredrik Hassel

Tor Stenberg